

BIVŠI DOBROVOLJAC SVEDOČI O ŠEŠELJEVOM UTICAJU

Author: IWPR
ICTY

Nekadašnji borac opisuje uticaj koji je početkom devedesetih, tokom hrvatskog rata, na njega izvršio srpski nacionalistički lider.

Jedan Srbin, koji je 1991. sudelovao u opsadi Vukovara, govorio je ove sedmice pred Haškim tribunalom o tome kako ga je jedan govor koji je održao ultra-nacionalistički lider Vojislav Šešelj ubedio da se prijavi u rat protiv Hrvata.

Kao vođa Srpske radikalne stranke (SRS), Šešelj se tereti za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti, uključujući i progon, istrebljenje, ubistva i mučenja koja su – u periodu od 1991. do 1993. – počinjena u Hrvatskoj, Bosni i severnoj Srbiji.

U optužnici se navodi da je Šešelj „držao zapaljive govore po medijima, na javnim skupovima, te prilikom obilazaka dobrovoljačkih jedinica i ostalih srpskih snaga u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, podstičući te snage na činjenje zločina“.

Šešelj je početkom devedesetih redovno držao govore sa ciljem prikupljanja političke podrške.

Jedno takvo obraćanje, koje se odigralo u leto 1991. i odnosilo na pretnju koju predstavljaju „ustaše“ – a radi se o nazivu hrvatskih nacionalističkih kolaboracionista iz perioda Drugog svetskog rata, koji je početkom devedesetih upotrebljavan i za hrvatsku nacionalističku paravojsku – ostavilo je dubok utisak na svedoka Gorana Stoparića.

„[Šešelj] je upozorio na opasnost od oživljavanja ustaštva, koje se pomaljalo poput vampira iz groba. Govorio je i o pretnji novim genocidom“, rekao je Stoparić Tribunalu.

„Slušajući gospodina Šešelja, zaključio sam da je situacija zaista takva, pa sam kao čovek – kao državljanin Srbije – morao da se aktiviram.“

Suđenje je ove sedmice nastavljeno nakon što je tročlana komisija koju je imenovao predsednik Tribunala Fausto Pokar (Fausto Pocar) odbacila zahtev tužilaštva za izuzećem sudije Frederika Harhofa (Frederik Harhoff).

Suđenje je tokom prošle sedmice bilo prekinuto kako bi komisija razmotrila taj zahtev, koji je obrazložen time što je sudija Harhof tokom 1993. radio za danski Helsinški odbor za zaštitu ljudskih prava. U to vreme je, naime, za tu organizaciju načinio i intervju sa osobom koja je na suđenju trebalo da se pojavi kao svedok optužbe.

Stoparić je ove sedmice pred Tribunalom ispričao kako je kao dobrovoljac Srpske radikalne stranke tokom 1991. – u vreme napada na hrvatski grad Vukovar – bio pripadnik jedinice „Leva Supoderica“.

Te godine su srpske snage Vukovar držale pod opsadom tri meseca, pri čemu su ga – sudeći po izjavama

brojnih svedoka – svakodnevno zasipali i granatama. Nakon pada odbrane grada, srpske su snage ubile oko 200 Hrvata koje su zatekle u vojnoj bolnici.

Svedok je kazao da su Srbi želeli da unište hrvatske paravojne snage i uspostave kontrolu nad područjem Vukovara. A potom je prešao na priču o tome kako je video da njegovi sunarodnici malteretiraju civile.

„Postojali su i oni koji su naprosto bili zli, pa se situacija nije mogla uvek kontrolisati“, rekao je on. „Izvesno vreme su mogli da se ponašaju neprilično, da muče ljude i da ih čak ubijaju, dok se ne pojavi vojna policija.“

Svedok je potom opisao kako je jedna nenajavljena Šešeljeva poseta njegovoj jedinici na vukovarskom frontu predstavljala „veliko ohrabrenje“ za tu formaciju.

„Bio sam zadovoljan što je gospodin Šešelj došao da nas poseti. Nije se plašio da dođe na prvu borbenu liniju. Svi smo mu verovali. On je bio vođa“, kazao je Stoparić.

On je pred sudom ispričao kako je Šešelj ljudima podigao borbeni moral, te kako je, „kao simbolički gest“, ispalio i nekoliko metaka u pravcu hrvatskih snaga.

Svedok je zatim govorio i o tome kako su Hrvati zarobljavani i prebacivani u ogromne hangare Veleprometa (u neposrednoj blizini grada), te kako je čuo i da su mnogi od njih tamo ubijeni.

„Čuo sam za to. Ljudi koji su tome skloni, skloni su i da se time hvališu“, rekao je Stoparić, koji je pomenuo jednog saborca iz svoje jedinice, pod nadimkom Topola, koji mu je pričao o tome da je nekoga ubio.

„Sutradan sam pokraj železničke pruge video leš tog čoveka [koga je ubio Topola]“, rekao je svedok.

Stoparić je naveo i da je Topola preuzeo dva hrvatska zarobljenika od srpske vojne policije. Prvog je ubio, a drugog „maltretirao na različite načine“.

Svedok je rekao i da je čuo kako je Topola jednu dvadesetogodišnjakinju bacio u bunar, uz obrazloženje da su ona i njen suprug hrvatski ekstremisti.

„Svi su govorili o tome da ju je silovao, ubio i bacio u bunar“, rekao je svedok pred sudom.

Prema navodima iz pred-procesnog podneska tužilaštva, Šešelj je na Topoline zločine reagovao tako što je kazao: „Sada ne mogu da uradim ništa. Razoružajte čoveka i pošaljite ga kući, umoran je.“

Stoparić je Tribunalu ispričao i kako je jedan njegov saborac srpske nacionalnosti bio mučen i oteran kao špijun zbog članstva u Srpskom pokretu obnove (SPO), jedne od tadašnjih monarhističkih stranaka.

„Fizički su ga obradili. Bio je vezan u podrumu [komandantove kuće], što je potrajalo čitav dan“, kazao je

Stoparić.

Svedok je, međutim, insistirao i na tome da takvo ponašanje ranih devedesetih nije bilo tipično za sve pripadnike Srpske radikalne stranke.

„Ogroman broj ljudi bili su časni, hrabri, odvažni vojnici. Uvek među njima postoje i ljudi koji nisu dobri“, rekao je Stoparić.

„Samo u pojedinim slučajevima je dolazilo do tih svirepih zločina . . . U svakom žitu uvek ima i nešto kukolja, koji nije dobar.“

Simon Jennings je izveštač IWPR-a iz Haga.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/biv%C5%A1i-dobrovoljac-svedo%C4%8Di-o-%C5%A1e%C5%A1eljevom-uticaju>